

Beleids- en begrotingstoelichting

VLAAMSE RAND

Begrotingsopmaak 2027

Ben Weyts

Viceminister-president

Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend
Erfgoed en Dierenwelzijn

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. Klemtonen van de minister.....	3
II. Totalen BBT.....	3
III. Beleidsveldoverkoepelend beleid	4
IV. BELEIDSVELD I: VLAAMSE RAND.....	4
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID	4
2. ISE: VLAAMSE RAND	4
2.1. DAB en rechtspersonen	8
V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	8
1. Apparaatskredieten	8
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	8
VI. LIJST MET AFKORTINGEN	9

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

De Vlaamse Regering doet de grootste tussentijdse besparingsoefening ooit om de rekeningen op orde te zetten, maar ook om te kunnen investeren in wat we echt belangrijk en waardevol vinden. Zoals ook onze Vlaamse Rand, die we groen en Vlaams willen houden. Zo kunnen we ook in 2027 investeren in de Vlaamse Rand. De ambitie is om nog een versnelling hoger te schakelen met de start van de uitrol van het Totaalplan Nederlands. Er moeten doelgerichte acties komen met altijd dezelfde duidelijke boodschap: zonder kennis van het Nederlands geen gelijke kansen. Hoe meer Nederlands, hoe meer kansen. Die visie dragen we uit bij werkgevers, in de zorgsector en bij lokale handelaars en vrije beroepen.

We moeten onze taal centraal stellen in de domeinen waar mensen er echt mee geconfronteerd worden. Het is eenvoudig om het Nederlands te negeren als het een vreemde taal is die enkel noodzakelijk is aan een loket waar je niet zoveel moet zijn. Het is veel moeilijker om Nederlands te blijven ontwijken als het bijvoorbeeld de taal is waarmee je binnen je bedrijf promotie kan maken.

Het Vlaamse Randfonds blijft de centrale investeringsboom van mijn beleid. Met gerichte ondersteuning maken we het Vlaamse karakter van de Rand concreet en zichtbaar op het terrein. Dat doen we ook door nieuwe thema's aan te snijden, zoals economische ontwikkeling. Niet om onze originele thema's te verwaarlozen, maar net om ze te versterken en nog beter te verspreiden.

II. TOTALEN BBT

TOTAAL - VLAAMSE RAND, excl. apparaatskredieten en programma B

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	0	0	14.546	18.676
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-5.898	-5.898
BO 2027	0	0	0	8.648	12.778

III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Deze rubriek behoeft geen bijkomende toelichting.

IV. BELEIDSVELD I: VLAAMSE RAND

PROGRAMMA SH - VLAAMSE RAND

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	0	0	14.546	18.676
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-5.898	-5.898
BO 2027	0	0	0	8.648	12.778

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Deze rubriek behoeft geen bijkomende toelichting.

2. ISE: VLAAMSE RAND

VLAAMSE RAND, Vlaamse Gemeenschap

	(duizend euro)					
	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	6.410	-5.188	1.222	10.540	-5.188	5.352
Toelagen (interne stromen (IS))	8.136	-710	7.426	8.136	-710	7.426
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	14.546	-5.898	8.648	18.676	-5.898	12.778
Aanwending VAK-ruiter	6.000					

Inhoudelijke toelichting

Bevolkingsgroei, toenemende internationalisering, schaarse open ruimte, economische transitie en een stijgende nood aan voorzieningen maken dat een specifiek beleid voor de regio meer dan ooit noodzakelijk is. De Vlaamse Regering kiest daarom voor een Randbeleid dat richting geeft, investeert waar de druk het grootst is en bestaande instrumenten durft te herzien. Een Randbeleid dat niet vertrekt vanuit abstracte doelstellingen, maar vanuit de realiteit van de regio. Ook in 2027 blijf ik daarom versterken waar de noden hoog zijn, vernieuwen waar kansen liggen, verankeren wat werkt en bijsturen waar ruimte is voor optimalisering.

Gerichte ondersteuning voor de Vlaamse Rand

Het Vlaamse Randfonds blijf ik uitdrukkelijk inzetten als investeringsmotor voor de regio. De uitdagingen in de Vlaamse Rand overstijgen de draagkracht van afzonderlijke gemeenten of actoren, en vragen investeringen die verschillende beleidsdomeinen verbinden. Dankzij het Randfonds kan ik snel en gericht actie ondernemen op plaatsen waar bevolkingsgroei, vervreemding, verstedelijkingsdruk, economische transitie en/of bijkomende zorgnoden voor grote uitdagingen zorgen. In 2027 ga ik op die lijn verder en positioneer ik het Randfonds nog sterker als hefboom om Vlaamse beleidsambities zichtbaar en concreet te maken in de Vlaamse Rand.

De druk op de open ruimte en leefkwaliteit is in de Vlaamse Rand bijzonder hoog. Daarom blijft investeren in bijkomend groen, bebossing, natuurverbindingen en landinrichting een politieke prioriteit. Initiatieven zoals 'Meer Bos', de Gordel-boomplantactie en landinrichtingsprojecten moeten inwoners concreet laten ervaren dat het Randbeleid ook gaat over ruimte, gezondheid en kwaliteitsvol leven. Daarom blijf ik in 2027 dergelijke projecten –

die inzetten op zichtbare terreinrealisaties in de Vlaamse Rand – met het Randfonds versterken.

Wat economische ontwikkeling betreft, streef ik naar een geïntegreerd en gebiedsgericht beleid. De Vlaamse Rand is een economische groeizone, maar tegelijk zijn verschillende bedrijventerreinen en voormalige industriële sites onvoldoende afgestemd op de noden van vandaag. Zeker op de as Machelen-Vilvoorde weegt versnippering op de economische toekomst van de regio. Ik maak vanuit het Randfonds nog in 2026 middelen vrij om in die regio een gebiedsregisseur en procesbegeleider aan te stellen. Economische activiteit wordt daarbij gekoppeld aan mobiliteit, ruimtelijke optimalisatie, wonen, natuur, recreatie en maatschappelijke meerwaarde. Deze nieuwe, economische piste binnen het Vlaamse Randbeleid bouw ik in 2027 verder uit.

Zorg en welzijn zijn prioritaire thema's voor het Vlaamse Randfonds. Vanuit een grote bezorgdheid over de zorgtekorten alsmaar toenemen, zal ik de uitbouw van een nieuwe zorgcampus in Vilvoorde ondersteunen. Op die manier erken ik dat een leefbare Rand ook vraagt om voldoende toegankelijke zorg- en welzijnsvoorzieningen, en zet ik mijn schouders onder initiatieven die daartoe bijdragen.

De overige steunmechanismen binnen het Vlaamse Randbeleid blijven in 2027 een belangrijk instrument voor o.a. gemeenschapsvorming en versterking van het Nederlands. Toch is het in de huidige budgettaire context noodzakelijk om dit instrument kritisch tegen het licht te durven houden. Er loopt een evaluatie van de verschillende steunlijnen. Op basis van de inzichten die daaruit voortkomen bekijk ik of in 2027 waar nodig bijsturen en verscherpen. Zo vaak ik erover dat middelen tegemoetkomen aan veranderende noden en als gerichte hefboom dienen voor de politieke prioriteiten van het Vlaamse Randbeleid.

De werkingsmiddelen aan FeliX Art & Eco Museum, BRIO en Ring blijven behouden. Voor FeliXart wordt 2027 een belangrijk transitiejaar, want het museum wordt meegenomen in de hervorming van de Vlaamse museale instellingen. Samen met mijn collega bevoegd voor Cultuur maak ik concrete afspraken opdat die inkanteling vlot en succesvol verloopt. In het kader van de crossmediale samenwerking tussen RING en RandKrant wordt de app geoptimaliseerd

In 2027 blijf ik ook streven naar een goede samenwerking met de vele lokale en regionale partners van het Randbeleid, en in het bijzonder met de lokale besturen. Daarom doet mijn administratie een rondgang bij de lokale besturen van de Vlaamse Rand. Op die manier houden we structureel contact met de lokale besturen, maar wel met een scherpe finaliteit: signalen uit de gemeenten moeten leiden tot betere prioritering, gerichtere ondersteuning en een afstemming van het lokaal beleid op de Vlaamse beleidsdoelstellingen. Op deze manier proberen we ook nauwere samenwerking tussen de lokale besturen tot stand te brengen.

Relevante begrotingsartikelen:

De uitvoering van deze doelstelling is budgetneutraal.

Op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid) worden de algemene steun aan faciliteitengemeenten, impulssteun en de werkingsmiddelen aangerekend.

Op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) worden de steunmiddelen binnen het Vlaamse Randfonds aangerekend, met name de landinrichtingsprojecten, 'Meer Bos', de Gordel-boomplantactie en RING—RAND-app.

De geraamde VAK-overdracht van 2026 bedraagt 6.000 keuro

Een nieuwe fase voor het Totaalplan Nederlands Vlaamse Rand

Met het Totaalplan Nederlands Vlaamse Rand maak ik in 2027 een doorstart, waarbij ik bewust kies voor een aanpak die verdergaat dan het klassieke taalpromotiebeleid. Ik ga de uitdaging aan om het Nederlands te versterken in minder traditionele sectoren, waar mensen dagelijks in contact komen met het Nederlands: op het werk, in de winkel of bij de zorgverlener. Want taalbeleid heeft het meeste effect wanneer het ingebed wordt in concrete contexten die aansluiten bij het dagelijks leven en inspelen op persoonlijke situaties. In 2027 start ik daarom de nodige projecten op.

Het eerste project brengt taalpromotie binnen in de zorgsector. Vzw 'de Rand' krijgt de opdracht om, samen met lokale en regionale zorgactoren, een taalbeleid op maat uit te werken zodat Nederlands leren, oefenen en gebruiken beter ingebed kunnen worden in zorgrelaties en het gebruik van het Nederlands als omgangstaal centraal staat in de zorgverstrekking.

Het tweede project richt zich op werkgevers. Daarom bereid ik samen met de provincie Vlaams-Brabant de aanwerving van een 'Randregisseur Taal' voor, die bedrijven in de Rand proactief benadert en meeneemt in de visie achter het Totaalplan en met hen op zoek naar specifieke acties te versterking van de kennis van het Nederlands op de werkvloer en een verscherping van het belang van het Nederlands in het algemene HR-beleid van bedrijven. Vrijblijvende sensibilisering volstaat niet langer: ik resoluut voor gerichte activering van bedrijven, netwerkvorming en een gedragen, efficiënte aanpak.

Een derde ankerpunt vormt een aanpak richting lokale handelaars en vrije beroepen. Zij bepalen mee het dagelijkse taalbeeld in straten, winkels en dienstverlening. Verschillende lokale besturen in de Rand namen de voorbije jaren al waardevolle initiatieven in die context. Op die lokale ervaring bouw ik verder om nog meer hefboomen uit te werken die enerzijds anderstalige ondernemers aanzetten om Nederlands te leren en gebruiken, en anderzijds Nederlandstalige ondernemers stimuleren om vast te houden aan het Nederlands. De precieze invulling ervan zal de komende periode verder worden bepaald.

Relevante begrotingsartikelen:

De uitvoering van deze doelstelling is ook budgetneutraal. De uitgaven voor de uitvoering van het Totaalplan Nederlands Vlaamse Rand worden aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid) en begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds). Er wordt 811 keuro gecompenseerd van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (toelage aan vzw 'de Rand') naar het Vlaamse Randfonds.

De geraamde VAK-overdracht van 2026 van het Vlaamse Randfonds bedraagt 6.000 keuro. Omwille van het beoogde begrotingsevenwicht in 2027 wordt de jaarlijkse 6.000 keuro voor het uitbreidingsbeleid in 2027 niet voorzien. Deze middelen zullen pas later in de legislatuur beschikbaar zijn.

Het budget voor de uitvoering van het Totaalplan Nederlands Vlaamse Rand zal bepaald worden in functie van de verdere concretisering van de drie projecten.

Vzw 'de Rand' als eerste partner om het Randbeleid concreet en zichtbaar te maken

In 2027 komen nieuwe beleidsaccenten tot uiting in de werking van vzw 'de Rand'. Zo wordt de onderwijsopdracht van de vzw afgerond en grondig geëvalueerd met het oog op duurzame verankering.

De meerwaarde die vzw 'de Rand' met dit project heeft gecreëerd, laten we niet verloren gaan. Door haar rijke ervaring met de specifieke context van de Vlaamse Rand en haar vermogen om verbindingen te leggen tussen o.a. onderwijs, vrije tijd en lokale besturen, heeft vzw 'de Rand' cruciale expertise opgebouwd die gericht moet worden overgedragen. Deze werkwijze kadert in mijn visie op de Vlaamse Rand als laboratorium om strategieën, methodieken en materialen uit te werken die vervolgens ook in de rest van Vlaanderen hun nut kunnen bewijzen.

De voorbije jaren heeft vzw 'de Rand' een pioniersrol opgenomen op het vlak van taalbeleid in secundaire scholen, Elementen uit deze aanpak zullen ook hun weg vinden naar het zorgproject binnen het Totaalplan Nederlands. Daarbij wil ik in eerste instantie werk maken van taalpromotie in de sector zorg en welzijn. Ook de geïntegreerde samenwerking met Ring met het oog op een crossmediale strategie voor de Vlaamse Rand, krijgt in 2027 meer gewicht.

Relevante begrotingsartikelen:

De uitvoering van deze doelstelling is ook budgetneutraal. Het extern verzelfstandigd agentschap vzw 'de Rand' ontvangt voor 2027 een toelage van 7.426 keuro (begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS). De toelage wordt verminderd met 1.283 keuro (terugzetten bedrag gecompenseerd in 2026) en verhoogd met 472 keuro voor de bijkomende onderwijsopdracht "Boest je school" waardoor de toelage daalt met 811 keuro. Dit bedrag wordt gecompenseerd naar het Vlaamse Randfonds (begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT).

2.1. DAB en rechtspersonen

Vzw 'de Rand' wordt behandeld in de bovenstaande tekst.

V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

De apparaatskredieten van het beleidsveld Vlaamse Rand zijn vervat in de apparaatskredieten van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Zie BBT Binnenlands Bestuur, Steden- en Plattelandsbeleid, Audit Lokale Besturen.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Deze rubriek behoeft geen bijkomende toelichting.

VI.LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BRIO	Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum
DAB	Diensten met Afzonderlijk Beheer
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)